

ÖSTERREICHISCHE
NATIONALBIBLIOTHEK

702721-B

Esp. Mus.

k

Lenikano Kittis
Pris 50 Øre *de*
Laütel.

Pük bal.

13 Plapük.

364

-volapük og volapük-dansk

Ordbog.

Udarbejdet

af

Ladet obik:

Wilh. Hansen, *opatidel.*

Köbenhavn, V.

Danemark (Dän)

Kjøbenhavn.

M. F. Blaunfeldt's Forlag.

1887.

Donaco de *Heierm. Landesbibl., Trar.*

Menad bal.

Pük bal.

Volapük.

Dansk-volapük og volapük-dansk

Ordbog.

Udarbejdet

af

Wilh. Hansen.

Kjøbenhavn.

M. F. Blaunfeldt's Forlag.

1887.

702721-B. Esp

Hoffensberg & Traps Etabl. — Kjøbenhavn.

FORORD.

Nærværende Ordbog er udarbejdet efter de bedst eksisterende Ordbøger i Volapükliteraturen, og Forfatteren har kun tilladt sig enkelte Steder at anføre selvdannede Ord, men disse ere da altid mærkede med (?).

Indledningen anbefales Læseren til et grundigt Studium, da et saadant i højeste Grad vil lette dem Tilegnelsen af Ordforraadet.

De geografiske Navne, der har særegen Betydning for et Verdenssprog, findes samlede i Slutningen af hver Del.

Bogen er udarbejdet med Bistand af de Personer, som herhjemme studere Sproget, og særlig skylder jeg

Hr. Kapitein A. Wolff en Tak for den Hjælp, han har
ydet mig.

For enhver Oplysning om Mangler ved Ordbogen
takker jeg paa Forhaand.

Forf.

Kjøbenhavn i December, 1886.

Indledning.

A.

Om Ordenes Oprindelse.

§ 1. Stamordene i Volapük ere i Almindelighed meget korte, dannet af det karakteristiske i andre Sprogs Ord.

Stamordene ere i Reglen Substantiver, og de ere taget fra forskjellige Sprog, især romanske og germanske, f. Ex. Ord af romansk Oprindelse:

dol (dolor)	Smerte	reg (rex)	Konge
flum (flumen)	Flod	sap (sapientia)	Klogskab
kap (caput)	Hoved	stel (stella)	Stjerne
med (medio)	Middel	stim (stima)	Ære.

Ord af tysk Oprindelse:

fel (Feld)	Mark	tug (Tugend)	Dyd
jul (Schule)	Skole	veg (Weg)	Vej.

Ord af engelsk Oprindelse:

but (boot)	Støvle	slip (sleep)	Søvn
fid (feed)	Føde	ston (stone)	Sten
jip (sheep)	Faar	vig (week)	Uge
lif (life)	Liv	vom (woman)	Kone.

§ 2. Af engelsk Stämme findes i Volapük flere Ord, som ere vanskelige at gjenkjende, da de have en forskjellig Stavemaade, f. Ex.

cem (chamber)	Værelse	sel (sale)	Salg
cil (child)	Barn.	tut (tooth)	Tand.

§ 3. Da flere østerlandske Folkeslag (bl. a. Kineserne) vanskeligt kunne udtale r, saa erstattes dette Bogstav ofte med l eller ogsaa ofte udelades det:

dlin (drink)	Drik	mel (Meer)	Hav
fil (fire)	Ild	tlon (trone)	Trone
flen (friend)	Ven	vöd (word)	Ord
klig (Krig)	Krig.	vol (world)	Verden.

§ 4. For- og Endestavelserne ere ofte bortkastede:

fikul (difficulty)	Vanskelig-	nim (animal)	Dyr
hed		rig (origine)	Oprindelse
mag (image)	Billede	rog (arrogance)	Hovmod.
moniak (ammoniac)	Ammoni-		
niak.			

§ 5. Ofte er Midterkonsonanten faldet bort eller Ordet sammentrukket og forkortet.

dot (doute)	Tvivl	pam (palme)	Palme
fot (forest)	Skov.	pat (particularité)	særegen
			Omstændighed.

§ 6. Naar Begyndelsesbogstavet i Stamordet er en Vokal eller et h, sættes l ofte foran Vokalen, eller h erstattes af l.

lan (anima)	Sjæl	lindif (indifference)	Lige-
lep (ape)	Abe.	gyldighed	
		lop (opera)	Opera.
lab (habere)	Gods, Ejendom.		

§ 7. Foruden Substantiverne som Stamord, har Opfinderen ogsaa taget Adverbier, Præpositioner og Konjunktioner fra forskjellige Sprog, f. Ex.:

äs	engelsk (as)	som, ligesom
ab	tysk (aber)	men
das	tysk (dass)	at
deno	tysk (dennoch)	dog, alligevel
denu	fransk (de nouveau)	paany
dö	fransk (de)	af, fra
e	italiensk (e)	og
i	spansk (y)	ogsaa, ligesaa
ibo	russisk (ibo)	thi
if	engelsk (if)	dersom, hvis
in	latinsk (in)	i
is	fransk (ici)	her
ka	latinsk (quam)	end
ko	italiensk (ko')	med
na	hollandsk (na)	efter
nu	hollandsk (nu)	nu

si	italiensk (si)	ja
suno	engelsk (soon)	snart.

B.

Om Forstavelser.

§ 8. I Volapük har man to forskjellige Arter af Forstavelser, nemlig de *ægte* og *uægte* Forstavelser: de første findes kun i Sproget i Egenskab af Forstavelser f. Ex.: be, ge, ji, le, o. s. v., de andre (uægte) ere enten afledte fra *Substantiver* eller *Adjektiver* f. Ex.: gle, lafa, mö, o. s. v., eller fra *Talord*: ba, tela, kila o. s. v., eller fra *Pronominer*: ki, of, eller fra *Adverbier* og *Præpositioner*: beno, bevü, bi, bü o. s. v.

a. *Ægte Forstavelser.*

§ 9. a, ä, e, i, o, u, — p. Disse Bogstaver bruges, naar de sættes foran, til at danne Verbernes forskjellige Tider: Tillige bruges disse Forstavelser (p og i undtagen) til at udtrykke de forskjellige Former af nogle Tidsadverbier:

adelo, idag	avigo, denne Uge.
ädelo, igaar	ävigo, forrige Uge
edelo, iforgaars	evigo, forforrige Uge
odelo, imorgen	ovigo, kommende Uge
udelo, iovermorgen.	uvigo, næstkommende Uge.

§ 10. *be* bruges især ved Verber.

Det forstærker Betydningen i Grundverbet:

givön, give	<i>begivön</i> , forære, skjænke
kipön, holde.	<i>bekipön</i> , beholde.

§ 11. *da* bruges især ved Verber.

Ligeledes med forstærkende Betydning:

finön, ende	<i>dafinön</i> , fuldende
lilön, höre	<i>dalilön</i> , bönhöre
tikön, tænke.	<i>datikön</i> , udtænke.

§ 12. *ge* bruges især ved Verber.

Det svarer til det danske gjen- eller tilbage (det franske re-):

tävön, rejse	<i>getävön</i> , vende tilbage
vökön, kalde	<i>gevökön</i> , tilbagekalde
pükön, tale.	<i>gepükön</i> , svare.

§ 13. *le* bruges til at forstærke Stamordet, det føjes til Substantiver, Adjektiver, Adverbier og Verber:

dom, Hus	<i>ledom</i> , Palads
jül, Skærm.	<i>lejül</i> , Skjold
begön, bede	<i>lebegön</i> , bönfalde
vemo, meget.	<i>levemo</i> , overordentlig.

§ 14. *lu* bruges til at formindske eller forværre
Begrebet:

dom, Hus
begön, bede
givön, give.

ludom, Hytte
lubegön, tigge
lugivön, laane.

§ 15. *lii* bruges til at betegne det Slægtskab, der
indtræder ved Ægteskabet:

fat, Fader
son, Søn.

liifat, Svigerfader
liison, Svigersøn.

§ 16. *mi* svarer til det danske mis-:

konfid, Tillid
geb, Brug
plidön, behage.

mikonfid, Mistillid
mige, Misbrug
miplidön, mishage.

§ 17. *ne* bruges til at betegne det modsatte af
Stamordet:

dut, Flid
flen, Ven
koten, Tilfredshed.
pükön, tale.

nedut, Dovenskab
neflen, Fjende
nekoten, Utilfredshed
nepükön, tie.

§ 18. *iil* betegner Oprindelsen:

fot, Skov.

iilfot, Urskov.

b. *Uægte Forstavelser.*

Afledte fra Substantiver eller Adjektiver.

§ 19. *gle* er afledt af glet(ik) Størrelse (stor), og bruges til at udtrykke en Forstørrelse af Stamordet:

zif, By	<i>glezif</i> , Hovedstad
nom, Regel	<i>glenom</i> , Hovedregel
din, Ting, Sag.	<i>gledin</i> , Hovedsag.

§ 20. *lafa* er afledt af lafik, halv:

nisul, Ø	<i>lafanisul</i> , Halvø
yel, Aar	<i>lafayel</i> , Halvaar
blod, Broder.	<i>lafablod</i> , Halvbroder, Stedbroder.

§ 22. *mö* betegner Mængden, og svarer til det græske poly.

gul, Hjørne, Kant	<i>mögul</i> , Polygon, Mangekant
mat, Ægteskab	<i>mömat</i> , Polygami, Flerkoneri
plen, Plan, Flade.	<i>möplen</i> , Polyeder, Flerplanslegeme.

§ 21. *sma* er afledt af smal(ik) Lidenhed (lille) og bruges til at udtrykke Formindsnelsen af Stamordet:

naf, Skib	<i>smanaf</i> , Baad
veg, Vej	<i>smaveg</i> , Sti
bel, Bjærg.	<i>smabel</i> , Høj.

§ 23. *va* er afledt af vadat, Kvadrat:

met, Meter	<i>vamet</i> , Kvadratmeter
toläd, Tomme.	<i>vatoläd</i> , Kvadrattomme.

§ 24. *kii* er afledt af *küb*, Kubus:

met, Meter.	<i>kiimet</i> , Kubikmeter
toläd, Tomme.	<i>kiitoläd</i> , Kubiktomme.

Afledte fra Talord.

§ 25. *ba* er afledt af *bal*, en, et:

fom, Form	<i>bafom</i> , Ensformethed
log, Øje.	<i>balog</i> , enøjet.

§ 26. *tela* er afledt af *tel*:

pükot, Sladder, Tale	<i>telapükot</i> , Dialog
komip, Kamp.	<i>telakomip</i> , Duel.

§ 27. Paa lignende Maade benytter man de øvrige Talord:

gul, Hjørne, Kant	<i>kilagul</i> , Trekant
dil, Del.	<i>foldil</i> Fjerdedel.

Afledte af Pronominer.

§ 28. *ki* er afledt af *kim*, hvem eller kiom hvilken:

kod, Aarsag	<i>kiikod</i> , hvorfor?
öp, Stedbetegnelse	<i>kiöp</i> , hvor?
üip, Tidsbetegnelse.	<i>kiüip</i> , hvornaar?

§ 29. *of* bruges til at danne Hunkjønnen ved selvstændig virkende Kvinder:

kukel, Kok	<i>of</i> -kukel, Kokkepige
tidel, Lærer	<i>of</i> -tidel, Lærerinde
kanel, Kunstner	<i>of</i> -kanel, Kunstnerinde
sinel, Synder.	<i>of</i> -sinel, Synderinde.

Afledte af Adverbier og Præpositioner.

§ 30. *beno* (vel) bruges til at udtrykke en Forbedring af Stamordet:

smel, Lugt	<i>benosmel</i> , Partume, Vellugt
vipön, önske.	<i>benovipön</i> , lyköske.

§ 31. *bevü* (imellem) svarer til det danske mellem eller inter:

spad, Rum, Plads	<i>beviispad</i> , Mellemrum	} (om Rummet). (om Tiden)
tim, Tid	<i>bevitim</i> ,	
netik, national.	<i>bevünetik</i> , international.	

§ 32. *bi* er afledt af *bifü*, for, foran:

nem, Navn	<i>binem</i> , Fornavn
pük, Sprog.	<i>bipük</i> , Fortale, Forord.

§ 33. *bü* er afledt af *büfü*, for, forud:

logön, se	<i>bülogön</i> , forudsé
sagön, sige	<i>büisagön</i> , forudsige
golön, gaa.	<i>büigolön</i> , gaa foran.

§ 34. *de* betegner Nedstammelsen eller Bortfjernel-
nensen og svarer ofte til det danske af:

flekön, vende	<i>deflekön</i> , afvende
flumön, flyde	<i>deflumön</i> , dryppe
viötön, farve	<i>deviötön</i> , affarve
gol, Gang	<i>degol</i> , Afgang
lemön, kjøbe.	<i>delemön</i> , afkjöbe.

§ 35. *denu* betyder paany, og svarer som For-
stavelse til det danske gjen- (det franske re-):

logön, sé	<i>denu</i> logön, gjensé. (<i>denuön</i> , gjentage).
-----------	--

§ 36. *disa* svarer til dis, under, og betegner, hvad
der er eller sker under noget:

blit, Benklæder	<i>disa</i> blit, Underbenklæder
klot, Klædning	<i>disa</i> klot, Underbeklædning, Skjørt
stof, Stof	<i>disa</i> stof, Foer
penön, skrive.	<i>disa</i> penön, underskrive.

disa svarer ogsaa til det danske vice-
konsal, Konsul
reg, Konge.

*disa*konsal, Vicekonsul
*disa*reg, Vicekonge.

§ 37. *du* svarer ofte til det danske gennem-:

dukön, före	<i>du</i> dukön, gennemføre
liladön, læse	<i>du</i> liladön, gennemlæse
logik, synlig	<i>du</i> logik, gennemsigtig.

§ 38. *ko*, med, betegner en Forening, Forbindelse, Sammensætning:

blod, Broder	<i>koblod</i> , Medbroder, Kollega.
lagön, hænge	<i>kolagön</i> , hænge sammen
pladön, sætte, stille	<i>kopladön</i> , sammensætte, sammen- stille
siadön, sætte.	<i>kosiadön</i> , sammensætte.

§ 39. *löpa* bruges i geografiske Navne til at danne det danske övre-:

Rin, Rhinen	<i>Löparin</i> , Øvre-Rhinen
Palz, Pfalz	<i>Löpapalz</i> , Øvre-Pfalz
Täl, Italien.	<i>Löpatäl</i> , Øvre-Italien.

*löpa**) betegner ogsaa ved Stillinger det danske Over-:

kap, Hoved	<i>löpakap</i> , Overhoved
tidel, Lærer	<i>löpatidel</i> , Overlærer
skit, Læder.	<i>löpaskit</i> , Overlæder.

§ 40. *bä* bruges i geografiske Navne til at udtrykke det danske nedre-:

Rin, Rhinen.	<i>Bärin</i> , Nedre-Rhinen
Palz, Pfalz.	<i>Bäpalz</i> , Nedre-Pfalz.
Täl, Italien.	<i>Bätäl</i> , Nedreitalien

*) Hr. Schleyer bruger baade *löpa*, *löpi*, *löpo*.

§ 41. *love* svarer til over, hinsides, uden overført Betydning.

melik, hvad henhører til Havet	<i>lovemelik</i> , hinsides Havet
pladön, sætte.	<i>lovepladön</i> , oversætte.

§ 42. *mo* svarer ofte til det danske bort-:

golön, gaa	<i>mogolön</i> , gaa bort
tävön, rejse	<i>motävön</i> , bortrejse
polön, bære.	<i>mopolön</i> , bære bort.

§ 43. *neba* svarer til neb(ü), ved Siden af, og er ofte ensbetydende med det danske bi-:

din, Ting	<i>nebadin</i> , Biting
blad, Blad, Avis.	<i>nebablad</i> , Følgeblad, Tillæg.

§ 44. *nin*, Indhold, svarer til ind:

sed, Sendelse	<i>ninsed</i> , Import
penäd, Skrift	<i>ninpenäd</i> , Indskrift, Inskription
dukön, före.	<i>nindukön</i> , indføre.

§ 45. *plu*, mere, betegner Overdrivelsen:

möd, Mængde	<i>plumöd</i> , overordentlig stor Mængde
num, Tal	<i>plunum</i> , Flértal, Pluralis
mafik, maadeholden.	<i>plumafik</i> , umaadelig.

§ 46. *tu* betegner Umaadeligheden:

vat, Vand	<i>tuvat</i> , Oversvømmelse
vät, Vægt, Tyngde.	<i>tuvät</i> , Overlæsning.

§ 47. *se* betegner en Bortgang, Fjernelse, det danske ud-;

golön, gaa	<i>segolön</i> , gaa ud
mofön, drive	<i>semofön</i> , bortdrive, uddrive
pükön, tale	<i>sepükön</i> , udtale, udtrykke
tevön, vandre,	<i>setevön</i> , udvandre.

§ 48. *ta*, imod, bruges til at udtrykke det modsatte af Stamordet:

dunön, handle, gjöre	<i>tadunön</i> , modarbejde
pükön, tale	<i>tapükön</i> , modsige
topam, Stilling.	<i>tatopam</i> , Modsætning.

§ 49. *si* betegner Bevægelsen omkring en Ting (ogsaa figurlig Tale):

logam, Syn	<i>zilogam</i> , Varsomhed
flekön, dreje	<i>ziflekön</i> , dreje omkring
veg, Vej.	<i>ziveg</i> , Omvej.

C.

Om Endestavelser.

Substantiver.

§ 50. Af Substantivernes Endestavelser tjene nogle til at danne Navne paa levende Væsner: al, an, el,

o. s. v., andre til at danne konkrete Navne, en, in, öm,
o. s. v., atter andre til at danne Navne paa abstrakte
Begreber: äl, am, av, o. s. v.

Betegnelser for Mennesker.

§ 51. *el* betegner et Lands eller en By's Indbyggere:

Dän, Danmark	dänel, Dansker
Sved. Sverrig	svedel, Svensker
Päris, Paris.	pärisel, Pariser.

el betyder tillige den Person, som beskjæftiger sig med det, der udtrykkes ved Stamordet:

ted, Handel	tedel, Handelsmand
stud, Studium	studel, Student
nol, Videnskab	nolel, Videnskabsmand, Lærd
gad, Have	gadel, Gartner
tid, Lære, Undervisning	tidel, Lærer
kan, Kunst	kanel, Kunstner
sin, Synd.	sinel, Synder.

§ 52. *al* udtrykker det samme som *el*, men med højere Grad af Ypperlighed:

ted, Handel	tedal, Grosserer
jaf, Skabelse.	jafal, Skaberen.

§ 53. *an* udtrykker ligeledes Navne paa Personer,

men uden altid at knytte nogen Tanke om Beskjæftigelse derved:

bäled, Alder
gel, Orgel.

bäledan, Olding
gelan, Organist.

Navn paa Dyr.

§ 54. *af* benyttes til at udtrykke Dyrenavne:

nim, Dyr
jal, Skal.

nimaf, Pattedyr
jalaf, Skaldyr.

I leaf, Leopard, moaf, Muldvarp, skopaf, Skorpion o. s. v., findes *af* som Endelse.

Navne paa Haandværk og Industri.

§ 55. *en* udtrykker Navne paa Haandværk og Industri:

bil, Øl
bük, Tryk
glät, Glas
saed, Sattel
tein, Teglsten.

bilen, Bryggeri
büken, Trykkeri
gläten, Glaspusteri
saeden, Sadelmageri
teinen, Teglværk.

Navne paa Stoffer.

§ 56. *in* betegner Navnene paa kemiske Stoffer:

kobin, Kobalt
fluin, Fluor.

nogin, Kvælstof
hüdin, Brint.

(Navnet indeholder den kemiske Signatur).

Stednavne.

§ 57. *op* betegner de 5 Verdensdele:

Yulop, Evropa	Silop, Asien
Fikop, Afrika	Talop, Australien
Melop, Amerika.	

§ 58. *iid* betegner de 4 Verdenshjørner:

noliid, Nord	suliid, Syd
vesiid, Vest.	lefiiid, Øst.

§ 59. *öp* betegner Navnet paa meget bestemte Steder:

loeg, Observation	loegöp, Observatorium
fop, Daare	fopöp, Daareanstalt
kaf, Kaffe	kaföp, Kafé
göt, Tarm, det indvendige.	götöp, Bug.

§ 60. *än* betegner Landes Navne:

Dän, Danmark	Bayän, Bayern
fatän, Fædreland.	regän, Kongerige.

Navne paa Sygdomme.

§ 61. *ip* betegner Navne paa Sygdomme:

luegip, Lungesyge	snöfip, Forkjølelse
ladip, Hjærtesygdom.	vatip, Vattersot.

Navne vedrørende Musiken.

§ 62. *iim, iif* betegner Navne vedrørende Musik:

balüm, Solo	balüif, Prim
telüm, Duet	teliif, Sekund
kilüm, Terzet.	kiliif, Terz.

Navne paa Samlingsord (Kollektiver).

§ 63. *ef* betegner Forening af Personer:

cöd, Retfærdighed	cödef, Ret, Domstol
krit, Kristendom	kritef, Kristenheden
musig, Musik.	musigef, Orkester.

§ 64. *em* betegner Forening (Samling) af Ting:

bled, Blad	bledem, Løv
flol, Blomst	flolem, Buket
pöp, Papir.	pöpem, Hefte.

§ 65. *öm* betegner Samling af Værktøj, Instrumenter:

dom, Hus	domöm, Husgeraad, Bohave
gad, Have.	gadöm, Haveredskaber.

Navne paa Videnskaber.

§ 66. *av* betegner Navne paa Videnskaber:

glet, Störrelse	gletav, Matematik
nim, Dyr	nimav, Zoologi
plan, Plante	planav, Plantelæren
pük, Sprog.	pükav, Philologi.

Abstrakte Navne.

§ 67. *äl* betegner Aandens Egenskab eller Anlæg:

lad, Hjærte	ladäl, Hjærtelighed
kofud, Uorden	kofudäl, Forstyrrelse
fib, Svaghed.	fibäl, Aandssvaghed.

§ 68. *am* betegner Handlingen og svarer ofte til den danske Endelse: -else:

fom, Form	fomam, Dannelse (af N.)
fin, Ende	finam, Fuldendelse
loned, Længde	lonedam, Forlængelse
lanim, Mod.	lanimam, Opmuntring.

§ 69. *öf* betegner, at den abstrakte Tanke i Stamordet fortsættes:

deil, Død	deilöf, Dödelighed
flen, Ven	flenöf, Venskabelighed
giv, Gave	givöf, Gavmildhed
dan, Tak.	danöf, Taknemmelighed.

§ 70. *ös* föjes til Adjektiver for at betegne det Upersonlige:

gudik, god	gudikös, det Gode
jönik, smuk.	jönikös, det Smukke.

Tidsbestemmelser.

§ 71. *üp* er en Sammentrækning af *düp*, Time eller *tüp*, Tidsrum:

bäled, Alder
leig, Lighed.

bälediip, Alderdom
leigiip, Samtidighed.

§ 72. *del* betyder Dag og danner Dagenes Navne:

balüdel, Söndag	telüdel, Mandag
kilüdel, Tirsdag	folüdel, Onsdag
tudel, idag.	yesdel, igaar.

§ 73. *ul* er det forkortede mul, Maaned, og danner Maanedernes Navne:

balul, Januar	telul, Februar
kilul, Marts	folul, April
lulul, Maj.	mälul, Juni, o. s. v.

§ 74. *il* bruges til at betegne Forminds-kelsen (Diminutiver):

mot, Moder	motil, Mo'rlil
man, Mand	manil, Mandsling
dök, And	dökil, Ælling
cem, Værelse.	cemil, lille Værelse.

§ 75. Følgende hyppige Endestavelser er det ikke muligt at opstille bestemte Regler for; konkrete Navne: ab, ad, ap, at, eg, ib; abstrakte Navne: et, ug, üg; og endelig de helt ubestemte: ad, ät, ed, od, ot.

Adjektiver, Adverbier, Verber o. s. v.

§ 76. Adjektiverne dannes ved Tilføjelse af Endestavelserne *ik*:

gud, Godhed	gud <i>ik</i> , god
jön, Skönhed	jön <i>ik</i> , smuk
om, han	om <i>ik</i> , hans
ta, mod, tværtimod	ta <i>ik</i> , modstridende
bal, en.	bal <i>ik</i> , enkelt.

Man indskyder undertiden et l eller n; Endestavelserne *lik* og *nik* udtrykke en Tanke om Lighed med den vedblivende Tanke i Stamordet:

led, rød Farve.	led <i>ik</i> , rød.	led <i>lig</i> , rödlig.
späl, Sparsommelighed.	späl <i>ik</i> , sparsommelig.	späl <i>nik</i> , gnieragtig.

§ 77. *id* er Endelsen for Ordenstallene:

bal, en	bal <i>id</i> , den første
vel, syv	vel <i>id</i> , den syvende
balsekil, tretten	balsekil <i>id</i> , den trettende
fols, fyrretyve.	fols <i>id</i> , den fyrretyvende.

§ 78. Infinitiv af Verberne ende altid paa *ön*; de afledes i Almindelighed af Substantiver, undertiden ogsaa af Talord og Adverbier:

gol, Gang	golön, gaa
log, Øje	logön, se
tel, to	telön, fordoble
si, ja.	siön, sige ja, bekræfte.

§ 89. De afledte Adverbier ende altid paa o.

gudik, god	gudiko, vel
läb, Lykke	läbö, lykkeligvis, heldigvis
natik, naturlig.	natiko, naturligvis.

Taladverbierne have Endelsen na.

bal en	balna en Gang
tel, to	telna, to Gange
alina, hver Gang.	kimna, hvor mange Gange?

§ 80. De afledte Præpositioner ende i Almindelighed paa ü:

nem, Navn	nemü, ved Navn
yuf, Hjælp.	yufü, ved Hjælp af.

§ 81. De afledte Interjektioner ende altid paa ö.

stop, Standsning	stopö! Stands!
spid, Hast.	spidö! hurtig!

D.

Sammensatte Ord.

§ 82. Volapük tillader at sammensætte Ord, naar Forstaaelsen ikke volder nogen Vanskelighed. Lange Ord som f. Ex. tedatidastid, Handelskole bör undgaas, man kan sige istedetfor: stid tedatida.

Ordet, der udtrykker Bitanken, bör altid staa foran

Ordet, der udtrykker Hovedtanken. Det første knyttes til det andet ved Bogstavet a (Genitivmærket), f. Ex.
 vödabuk eller buk vödäs = Ordbog
 kilagul eller guls kil = Trekant
 domanip eller nim domik = Husdyr.

§ 83: Nogle sammensatte Ord:

badanilud, Mistanke	af nilud, Mening	og bad, Daarlighed
funafeil, Kirkegaard	- feil, Mark	- fun, Lig
logasim, Øjenlaag	- sim, Kant	- log, Øje
pledadin, Legetøj	- din, Ting	- pled, Leg
pükönabid, Talemaade	- bid, Maade	- pükön, tale
tedadünan, Kommiss	- dünün, Tjener	- ted, Handel
tutamid, Tandkjöd	- mid, Kjöd	- tut, Tand
yofapled, Komedie	- pled, Leg, Spil	- yof, Munterhed.

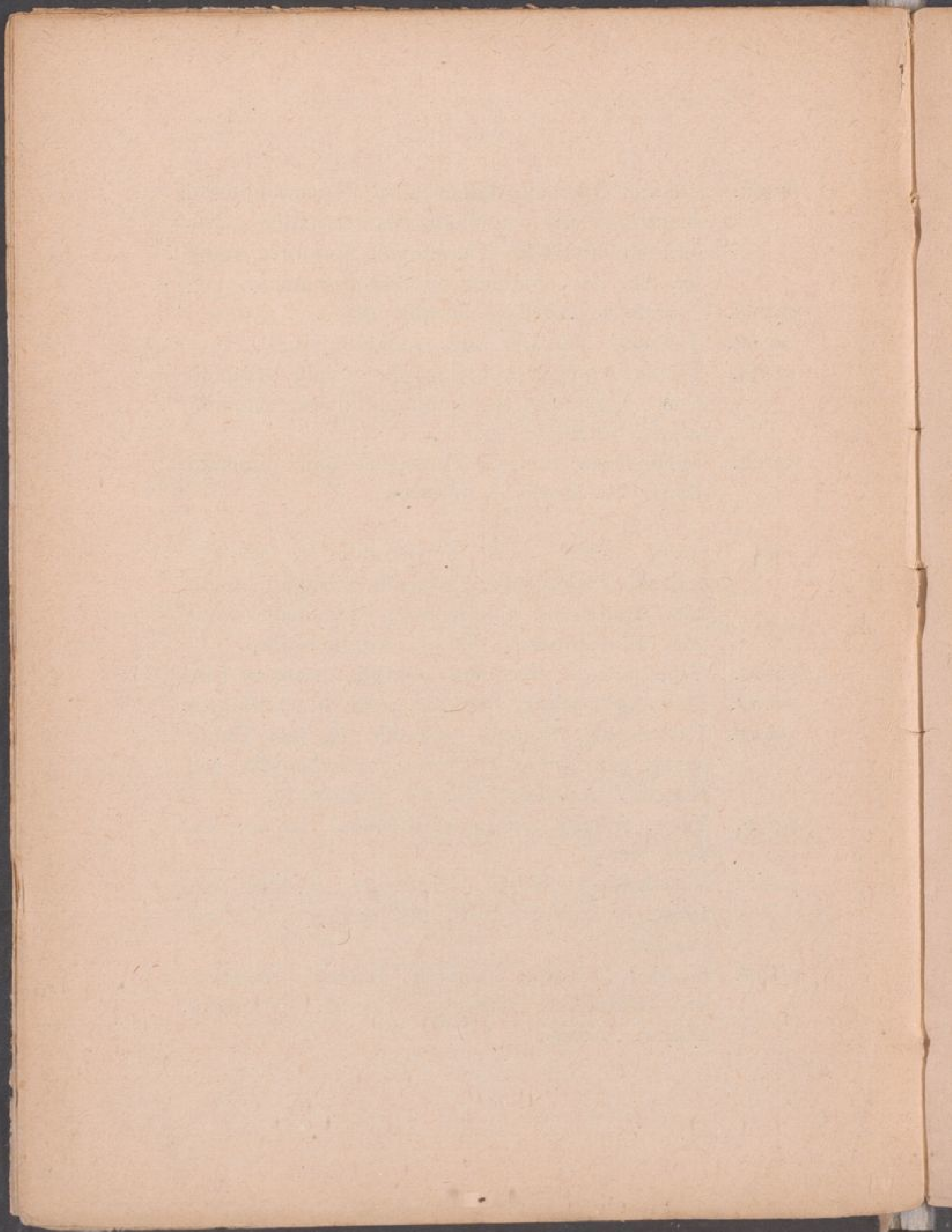
Exempel paa Afledning.

pük: Sprog.

§ 84.

bepük,	Afhandling, bepükön, afhandle, dröfte
bipük,	Fortale.
depük,	Aftale, Strid; Tvist, depükön, aftale; omtviste.
gepük,	Svar, gepükön, svare.
lepük,	Bekræftigelse, lepükön, bekræfte, lepüked, Grundsætning.
lenpük,	Tiltale, lenpükön, tiltale.
libapük,	Frifindelse, libapükik, fri for Tiltale, libapükön, frifinde.

- lupük, Sladder, lupükel, Sladderhank, Vrövler, lupükön, sladdre, vrövle, lupükem, Faddersladder, Vrövereri, lupükot, Vrövl, lupüklam, Stammen, lupükel, En, der stammer, lupüklön, stamme.
- mipük, Fortalelse, mipükön, fortale (sig).
- nepük, Tavshed, nepükik, tavs, nepükön, tie.
- sepük, Udtale, sepükik, udtalelig, udtrykkelig, sepükad, Dom, Kjendelse, sepükam, Udtalelse, sepükön, udtale, udtrykke.
- tapük, Modsigelse, tapükäl, Modsigelsesaand tapükam, Indsigelse, tapükön, modsige.
-
- pük, Sprog, pükik, hvad der henhöre til Sproget, pükatidel, Sproglærer, pükapök, Sprogfejl, pükön, tale, pükönabid, pükönomod, Talemaade, motapük, Modersmaal, volapük, Verdenssprog.
- pükat, Tale, pükatil, lille Tale, pükatön, holde en Tale,
- pükav, Philologi, pükavel, Philolog, pükavik, philologisk.
- püked, Tankesprog, Sentens, pükedik, rig paa Tanke-sprog, pükedavöd, Ordsprog, pükedavödik, ord-prægtig, valapüked, Devise, Valgsprog.
- pükel, Taler, pükelik, oratorisk, möpükel, En, der kan flere Sprog.
- püköf, Veltalenhed, püköfik, veltalende, püköfav Tale-kunst, püköfavik, hvad der henhörer til Tale-kunsten.
- pükot, Sladder, pükotik, snaksom, pükotöf, Snaksomhed, okapükot, Monolog, Enetale, telapükot, Dialog, Samtale.
-

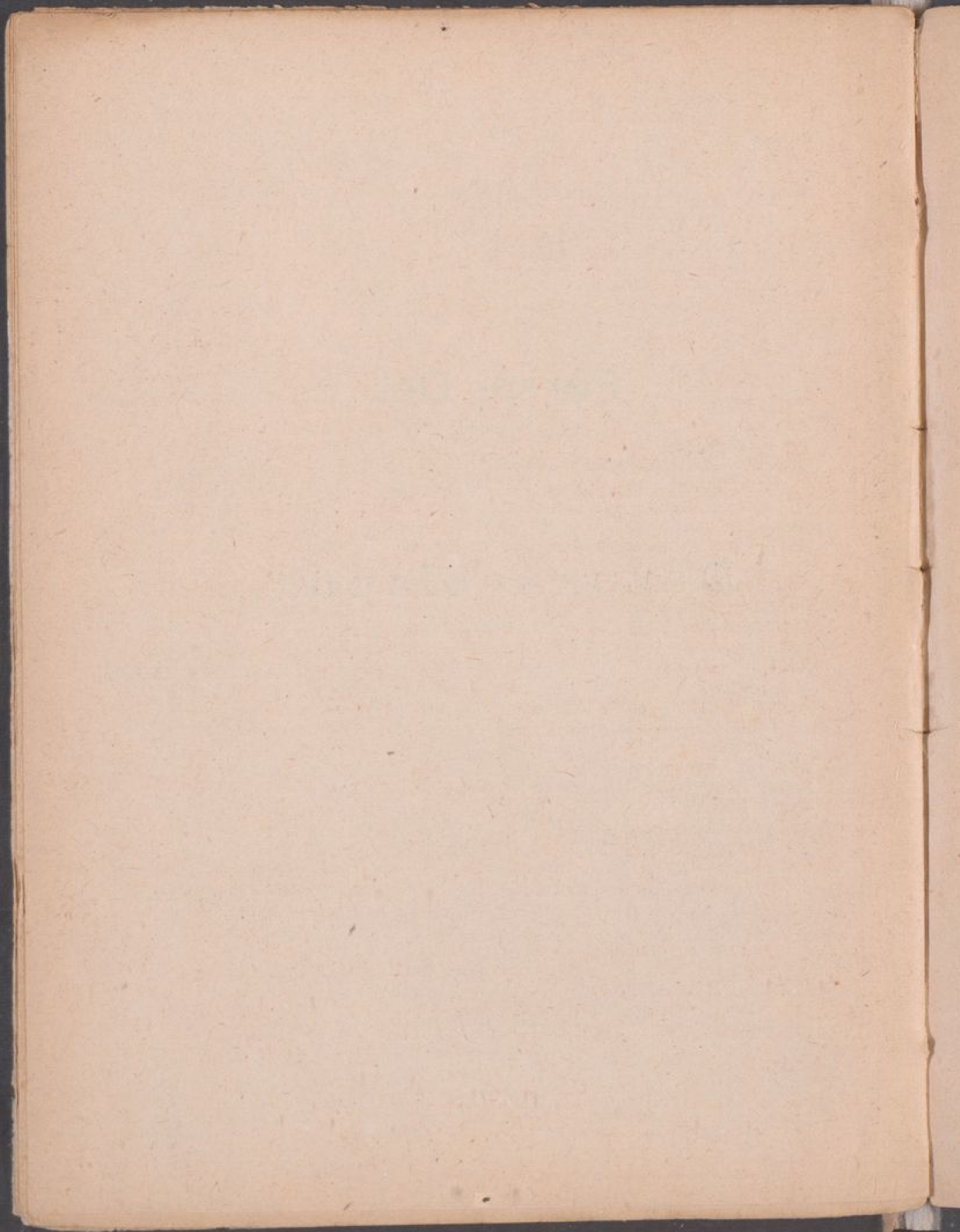

Første Del.

(Dil balid).

Dansk-volapük.

(Däno-volaptikik)

A.

Aa! ag!

Aa bluk, **-kande**, vataflol.

Aaben manifik **-hjærtig** kanüdik, libalanimik, **-hjærtighed** kanüd, libalanim, **-lys** notik.

Aabenbar notik.

Aabenbare manifamön, (offentliggjøre) maniföfön.

Aabenbarelse manifam, maniföfam.

Aabenbaring manifam.

Aabenhed manif.

Aabne manifön.

Aabning manifot. (?) (med. Bet. diarrhe).

Aadsel nimafun, **-agtig** nimafunik **-bille** nimafunacäf, **-grib**, nimafunalugil.

Aag yok, **-ben** yokalög.

Aager lulieg, **-karl** luliegel.

Aagre luliegön.

Aal snekafit. **Aale-agtig** snekafitik, **-fangst** snekafitafan, **-fedt**, pinamit snekafitik, **-hoved**. 1. (Aalens Hoved) snekafitakap. 2. (Tossehoved) stupel, **-kvabbe** larupaf, **-skind** snekafitaskün, **-suppe** snekafitasup.

Aand 1. (Forstand) tikäl. 2. (Spøgelser) lutikäl. 3. (Sind, Sindelag) siäm, **-fuld** tikäla-

fulik **-rig** siämik, **-righed** siämöf, **Aande-agtig** tikälik, **-lig** tikälnik, **-syn** tikälapub, **-verden** tikälavol. **Aands-fattig** defälik, **-fattigdom** defäl, **-forvirret** niludälik, **-forvirniludäl**, **-fraværelse** disip, **-fraværende** disipik, **-frisk** flifälik, **nämälik**, **-friskhed** flifäl, **-kraft** nämäl, **-nærværende** tikälaplisenik, **-nærværelse** tikälaplisen, **-overlegenhed**, stenüdälum, **-ro** takedäl, **-slöv** fibälik **-slövhed** fibäl, **-storhed** gletäl, **-styrke** stenüdäl, **-stærk** stenüdälik, **-svag**, **-svaghed**, se **-slöv**, **-slövhed**.

Aande natem, **-drag**, **-dræt** natemazug, **-lös** nenatemik (?) **-løshed** nenatem (?) **-pust**, bläd.

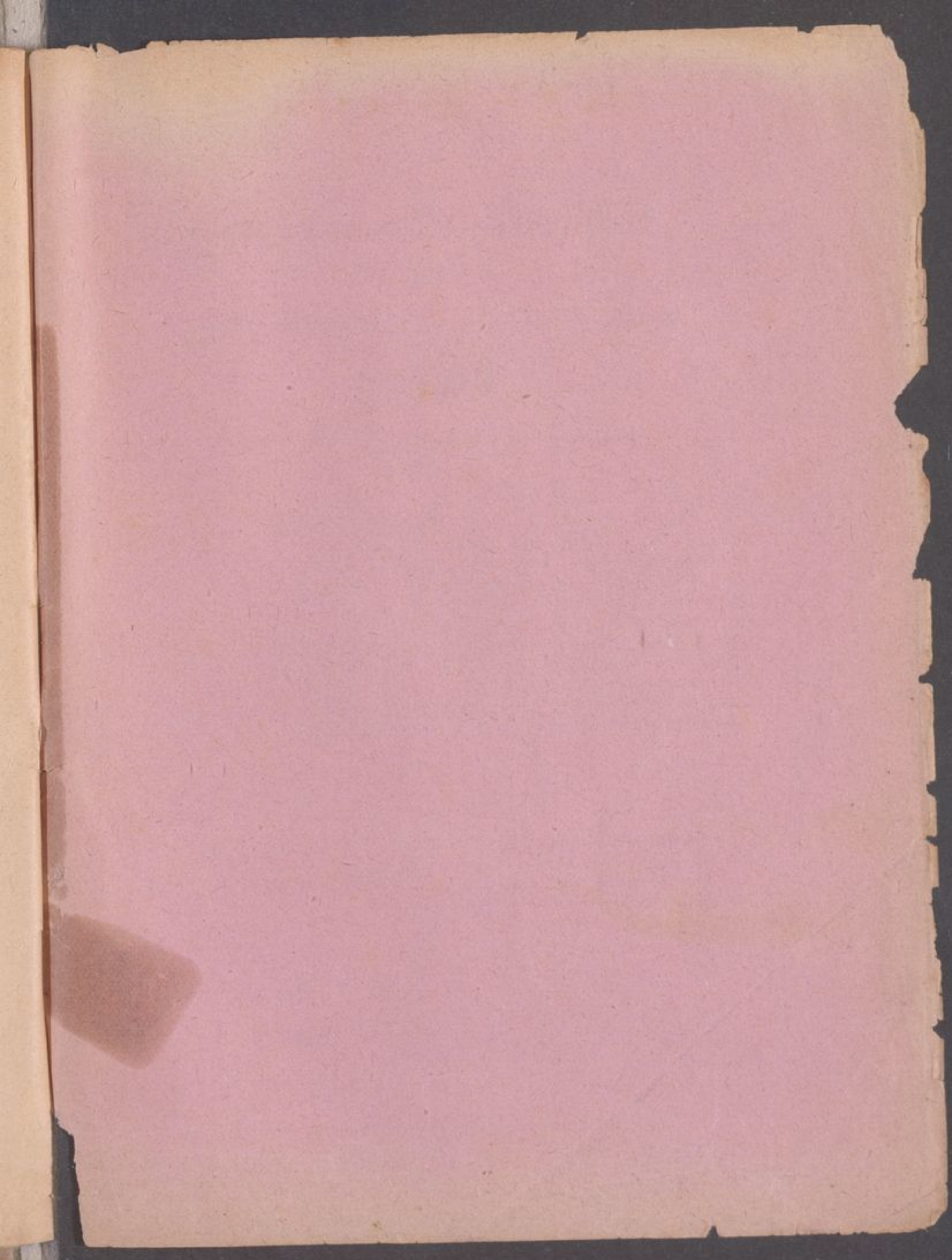
Aande natemön.

Aar yel, **-bog** yelabuk, **-gammel** bayelik, **-gang** yelüp, **-hundrede** yeltum **-lig** yelsik, yelo, **-tusinde** yelmil. **Aars-dag**, yeladel, **-fest** yel azäl, **-lön** yelalemesed, **-skifte** yelacen, **-tal** yelanum, **-tid** yelatim.

Aare 1. (Blodaare) vein. 2. (til at ro med) gub.

Aarelade blüdotön (?)
Aareladning blüdot (?)
Aaring se **Aar**.
Aarle gölik.
Aarsag kod.
Aarvaagen galik, -hed galöf.
Aasyn logäl (?)
Abbed padal, -lig padalik.
Abbedi padalen.
Abbedisse of-padal.
Abc lafab, -barn, lafabel, -bog lafababuk.
Abdicere bäseitön.
Abdikation bäseitam.
Abe lep. -agtig lepik, -ansigt lepalogod, -kat, lep. -ungelepil.
Abe efter lepön.
Aberi lepanen.
Abild apod, -gaard pomagad, -graa (graa Hest) apodaviejeval -træ apodabim.
Ablativ kimufal.
Abnorm nenomik -itet, nenomäl.
Abonnement boned, bonedam.
Abonment bonedel.
Abonnere bonedön.
Aborre (pejüt).
Abort mimotöfel.
Abortere mimotöfön.
Abortering mimotöf.
Absolut netefamik, leo.
Absolution fögiv, fögivam.
Absolvere fögivön.
Abstrahere zugön.
Absurd smilik.
Ad (præp), fa, len, dub (alt efter Betydningen).
Addere suamön.
Addition suamam.
Adel 1. (Rang) baon. 2. (figurlig Tale) nob, -ig baonik, -skab baon. **Adels-frue** ji-baonel, -mand baonel.
Adfærd tæg, kodöt.

Adgang nitlid. **Adgangs-kort** nitlidakad.
Adjektiv ladyek.
Adjutant ladyut (?)
Adjunkt letidel.
Adkomst git.
Adle 1. (gjøre adelig) baonön. 2. (forædle) nobön.
Adlyde lobedön.
Admiral nafemal.
Adoptere lensumön.
Adoption lensum.
Adoptiv-barn lensumacil -fader lensumafat.
Adresse ladet.
Adressere ladetön.
Adskille teilön, -lig teilik.
Adskillelse teil, teilam.
Adskillig difik.
Adsplitte disipön.
Adspittelse disip, disipam.
Adsprede, Adspredelse se **Adsplitte, Adspittelse**.
Adspredt disipik
Adstadig stimik, fefik.
Advare levinegön.
Advarsel levinegam.
Advent lenakam.
Adverbium ladvelib.
Advokat lavogel, -isk lavogik, -ur lavog.
Af (fra) de, (fra, udefra) se, (ved) fa, (angaaende, over) dö.
Afarbejde devobön.
Afart debid.
Afarte debidön.
Afbanke deflapön.
Afbenytte gebön.
Afbenyttelse geb, gebam.
Afbestille debonedön.
Afbestilling debonedam.
Afbetale depelön.
Afbetaling depelam.
Afbetle delubegön.

Indbydelse til Subskription

paa

Dansk-Volapük og Volapük-Dansk

Ordbog,

udarbejdet efter de bedste Kilder af Wilh. Hansen.

Da det har vist sig, at Verdenssproget Volapük har fundet en overordenlig Tilslutning ogsaa her i Landet, og da man for at lære Sproget maa være i Besiddelse af en Ordbog, og den tydske langt fra opfylder de Krav der stilles til den, har Undertegnede Forlægger formaaet Hr. Wilh. Hansen til at paabegynde Udgivelsen af en saadan. Hr. Hansen har hertil benyttet alle de Hjælpekilder som for Øjeblikket staa til Disposition, og da han tillige har konfereret med vore første Autoriteter i Sprog, om Ordningen af Bogen, tror jeg at det er lykkedes ham at have udarbejdet en saa fuldstændig Ordbog, at den vil kunne opfylde de Fordringer, der stilles til en saadan Bog.

Bogen udkommer i 10 à 12 Hefter med 8 à 14 Dages Mellemrum, til en Pris af 50 Øre pr. Hefte.

Subskription modtages i alle Boglader i Danmark, Norge og Sverrig, samt hos Forlæggeren.

M. F. Blaunfeldt.

Nygade 2.

Kjøbenhavn K.

Hoffensberg & Traps Etabl. — Kjøbenhavn.